

KUPJAČKI GOVOR (II.)

MORFOLOŠKE OSOBITOSTI

Đurđica Asić-Klobučar, Zagreb

Sažetak

Predmetom ovoga rada (II. dio projekta) jesu morfološke osobitosti kupjačkoga kajkavskoga govora, oprimjerene stihovima njegove autorice.*

Selo Kupjak u Gorskom kotaru nalazi se između Skrada, Ravne Gore i Delnica.

Kupjački se govori i u susjednim selima: Leskovoju Dragi i Šijama. Velike sličnosti s kupjačkim nalazimo i u govorima okolnih mjesta.

Ključne riječi: kajkavski govor Kupjaka; Gorski kotar; morfološki opis

Selo Kupjak nalazi se u Gorskom kotaru na cesti Zagreb - Rijeka, a najnovija autocesta prolazi iza donjega dijela sela. Proteže se uz cestu u dužini od skoro četiri kilometra, na nadmorskoj visini 785 metara. Vrlo je rastreseno. Ima čak dvije autobusne stanice, a to nema ni jedan grad, niti koje naselje na relaciji Zagreb - Rijeka, dakako na "staroj" cesti Lujzijani.

Kupjak se nalazi između Skrada, Ravne Gore i Delnica. Pripada općini Ravna Gora, a župi - Skrad. U selu je crkva sv. Vida. Stanovništvo se u posljednjih nekoliko godina jako smanjilo.

Kupjački se govori i u susjednim selima: Leskovoju Dragi i Šijama. Veliku govornu sličnost autorica ovoga rada otkrila je u okolnim mjestima: Rogima, Hripcu, Hlevcima, Skradu i Lokvama.

* Rad je rezultat kontinuiranog natječaja za dijalektološka istraživanja kajkavskih govora, i to u sklopu programa Kajkavskoga spravišća i časopisa Kaj JEZIČNICA KAJKAVIANA. Prvi dio projekta (Kupjački govor / fonološke osobitosti) vidi u: Kaj, XXXIX, br. 4 (2006.). Objavljujemo drugi dio toga zahtjevnog i opsežnog autoričina projekta – koji je s puno ljubavi i strukovnoga mara u cijelosti recenzirao [prof. dr. STJEPKO TEŽAK] - op. ur.

Neke morfološke osobitosti kupjačkoga govora

Gotovo sve tvrdnje autorica ovoga rada potkrijepit će stihovima iz svojih zbirki pjesama:¹

(1) *Kupjâčka dëca* (iz god. 2000. - 80 pjesama na kupjačkoj kajkavštini),

(2) *Zelëne brîge* (iz god. 2002. - 65 pjesama),

(3) *Sve moje ljubavi* (iz god. 2004. - 10 pjesama na kupjačkom, 93 na standardu),

(4) *Ranjeni zrikavac* (iz god. 2005. - 13 pjesama na kupjačkom, a 92 na standardu).²

Kupjački govor spada u kajkavsko narječje:

Kâj je tò partviš? - (Mâhané pàrtviš) - 1

A zâkaj tâ peteh èma žensko ime - (Podravka peteh) - 1

IMENICE

Imenice muškoga roda na suglasnik

Sg. N <i>vùk</i>	N <i>vìtlj</i>	Pl. N <i>vùke</i>	N <i>vìtlje</i>
G <i>vùka</i>	G <i>vìtlja</i>	G <i>vùkof</i>	G <i>vìtljof</i>
D <i>vùke</i>	D <i>vìtlje</i>	D <i>vùkeme</i>	D <i>vìtljème/-on</i>
A <i>vùka</i>	A <i>vìtlj</i>	A <i>vùke</i>	A <i>vìtij</i>
L o <i>vùke</i>	L o <i>vìtlje</i>	L o <i>vùkih</i>	L o <i>vìtljih</i>
I <i>vùkon</i>	I <i>vìtljon</i>	I <i>vùkime</i>	I <i>vìtljime</i>

Vlastite imenice muškoga roda: *Ive, Jože, Slafko* kao i imenica *ôče* produžuju osnovu sufiksom *-et*

Sg. N <i>Jôže</i> ili <i>Jôža</i>	Pl. N <i>Jôžete</i> i <i>Jôže</i>
G <i>Jôžeta</i>	G <i>Jôžetof</i>
D <i>Jôžete</i> i <i>Jože</i>	D <i>Jôžeteme</i>
A <i>Jôžeta</i> i <i>Jožo</i>	A <i>Jôžete</i> i <i>Jôže</i>
L o <i>Jôžete</i> i <i>Jože</i>	L o <i>Jôžetih</i>
I <i>Jôžeton, Jožon</i>	I <i>Jôžeteme, Jožeme</i>

¹ Uz citirane stihove uvijek navodim naziv pjesme, a broj na kraju označava zbirku (*op. autor.*).

² Naslovi zbirki *Sve moje ljubavi* i *Ranjeni zrikavac* napisani su književnim jezikom jer je samo desetina pjesama na kupjačkoj kajkavštini.

Sg. N očā	Pl. N očēta
G očēta	G očētof
D očēte	D očēton
A očēta	A očēta
L o očēte	L o očētih
I očēton	I očēteme

â û ô é ū î ð ï ù è à

A ðnda strahðta bðžja, devedðset vùkof kol mēne - (Devedðset) - 1

I vùtlj do vùtlja, visòke do nèba! - (Kupjâčka dēca) - 1

Àjde, čitaj, Jðža ! Odredila òna. - (Jðžetova brìga) - 2

Prvoščete sēbe bēlega krùha, a stāreme očēte nabāvete lēk. - (Nāše f Kanāde) - 1

Dà l smò se još kàda kraj vùtljof igrāle? - (Zādnja ìgra pòlak vùtljof) - 1

Nīsmo ni znāle da smò mravincon hīšo potkopāle. - (Slāne līzaljke) - 1

Rastēzejo svðje jezīke i rēpe. - (Óginj i mīne) - 2

Prišof je kùt ràvnu va mōj vùt. - (Kùtē dēlajo po vùte) - 4

Šēst vùčjakof ljepotānof čuvājo se bogatāša. - (Šēst vùčjakof) - 4

Z rēpon bôn ga zmērof, a rēp mu nī baš krātak. - (Māčak mīškac) - 4

Pa sò z betònon zaljilē i pòl mētra visīne dobīlē. - (Bēton po vùte) - 2

Kàda òn kēgod zāpne, rādnik več s krānpon čāka. - (Rovokðpač) - 2

Pēkmeza i krùha f škrnīclj sò me dēle. - (Kùpniké) - 2

Mērne sò jðš vāvik f štrājke, na špòt so mðjen vùte. Dāj, Bòk, dà vas tàku tanke pojdēdo si kùtē! (Mērnē) - 2

Sg. N človīk	Pl. N līdje
G človēka	G līdje
D človēke	D līdjen, līdjeme
A človēka	A līdje
L o človēke	L o līdjih
I človēkon	I līdjime

Člòvik na vðze z viljame zdigùje sēno. (Sēno f šājare) - 1

A sīn līdjen i dečīce kolačīčak dale. - (Pīr) - 1

Līdje so ispočētkā bұлjelē va rovokopāča. - (Rovokðpač) - 2

Ìlovačo lūcat z àuta, līdjē, sàda, hðte! - (Pēmo va šīje) - 2

A ðnda - prās, iznenāda! Břzu je sē bēlo gotòvo. Na tràke jðš nèkaj puckēta, a od človēka - ni slòvo. - (Cřna škātolja) - 2

I līdje sò tàko pròšle nèkan va daljīno. - (Praznīna i škurīna) - 2

Imenice ženskoga roda na -a

Sg. N	<i>slika</i>	N	<i>kráva</i>	Pl. N	<i>slike</i>	N	<i>krâve</i>
G	<i>slike</i>	G	<i>krâve</i>	G	<i>slik</i>	G	<i>krâf</i>
D	<i>slike</i>	D	<i>krâve</i>	D	<i>slikan</i>	D	<i>krâvan</i>
A	<i>sliko</i>	A	<i>krâvo</i>	A	<i>slike</i>	A	<i>krâve</i>
L	<i>o slike</i>	L	<i>o krâve</i>	L	<i>o slikah</i>	L	<i>o krâvah</i>
I	<i>sliko</i>	I	<i>krâvo</i>	I	<i>slikame</i>	I	<i>krâvame</i>

Jûtre je nedêlja, nê pemo na pâšo, bôjo nas poslâlê v Divjâke na mâšo. - (Divjâke) - 1

Al krâf nî ko nêkad, isprâznele se štâlê. - (Odrâslê smo) - 1

...A na hîsah krâj ciglàne sê v rdêçe bôjê. - (Ciglâna) - 2

Môrcê od çrêšnj - (naslov pjesme) - 1

Prêgrada jê od dvê ròke. - (Mîškac skâçe prêko rôk) - 4

Ónda zêmhê mêtlijo i štênge pomêtat ... na štêngah je prâšine. - (Pomêtanje) - 1

Kâda prîdejo malîne, ùh milîne! Cidîjo nan sîn skùp slîne. - (Pùh - potepùh) - 4

Za sîtnê pàre na. Rùgih nârod šlàpe kupûje. - (Telefòn zâkaza) - 4

Na jâgodah prve bôbe i vêç se rdeçîjo. - (Mêrnê) - 2

Sg. N	<i>cêrkva / cerkof</i>	Pl. N	<i>cêrkve</i>
G	<i>cêrkve</i>	G	<i>cêrkaf</i>
D	<i>cêrkve</i>	D	<i>cêrkvan</i>
A	<i>cêrkvo / cêrkof</i>	A	<i>cêrkve</i>
L	<i>o cêrkve</i>	L	<i>o cêrkvah</i>
I	<i>cêrkvo</i>	I	<i>cêrkvame</i>

Zbog teške suglasničke skupine još neke imenice ženskoga roda na -a - dobivaju nepostojano *a* u genitivu množine:

N jedn.	<i>bûkva</i>	G množ.	<i>bûkaf</i>
N "	<i>brîtava</i>	G "	<i>brîtaf</i>
N "	<i>moljîtava</i>	G "	<i>moljîtaf</i>
N "	<i>hrûška</i>	G "	<i>hrûšak</i>
N "	<i>trêška</i>	G "	<i>trêšak</i>
N "	<i>vîšnja</i>	G "	<i>vîšanja</i>

Imenice s nešto lakšom suglasničkom skupinom ne dobivaju u genitivu množine nepostojano *a*.

N jedn.	<i>črēsnja</i>	G. množ.	<i>črēšnj</i>
N "	<i>črnjāfka</i>	G "	<i>črnjāfk</i>
N "	<i>popēfke</i>	G "	<i>popēfk</i>
N "	<i>žrjāfka</i>	G "	<i>žrjāfk</i>
N "	<i>ðlofka</i>	G "	<i>ðlofk</i>

Înu kâj nosîmo, za cêrkof je dâr. - (Divjâke) - 1

Sàbrat mŕva trēsak i sùhega đŕva. - (Pečēné krðnpr) - 1

I ðnda ne môreš pròjt prêko ceste, nît f cêrkof dðspet na strâno drûgo. - (Brîge ràdi cēste) - 2

Môrce od črēšnj - naslov pjesme - 1

Imenice ženskoga roda *roka* i *noga* mogu imati dvostruke oblike u nominativu i akuzativu množine:

ròke i ròki - nõge i nõgi.

Nāše nõgi i srce jðš bē mōgle skâkat. (Seno f šajare) - 1

Kðble je vðde znēsla na glâve, zmočila je nõgi i pēte. (Màmene ròki) - 3

Množina *nõgi* je vrlo česta u govoru.

Imenice ženskoga roda na suglasnik

Sg. N	<i>pēč</i>	N	<i>žŕd</i>	Pl. N	<i>pēči</i>	N	<i>žŕdi</i>
G	<i>pēči</i>	G	<i>žŕdi</i>	G	<i>pēči</i>	G	<i>žŕdi</i>
D	<i>pēči</i>	D	<i>žŕdi</i>	D	<i>pēčin</i>	D	<i>žŕđin</i>
A	<i>pēč</i>	A	<i>žŕd</i>	A	<i>pēči</i>	A	<i>žŕdi</i>
L	<i>o pēči</i>	L	<i>o žŕdi</i>	L	<i>o pēčih</i>	L	<i>o žŕdih</i>
I	<i>pēčjo</i>	I	<i>žŕđjo</i>	I	<i>pēčime</i>	I	<i>žŕdime</i>

Na krâje se dðbro požŕde i žŕd se jâku zatēže. - (Sēno pa vðze) - 1

Vâ pēči bð ôgnja, va ràjfnike đŕma. - (Đŕva za zîmo) - 1

Zidajo se čûdne pēči. - (Ciglâna se zdigûje) - 2

Ód nje bðn doznâla nôvosti vâ sēle. - (Nôvosti vâ sēle) - 1

Sg. N	<i>rēč</i>	Pl. N	<i>rîči</i>
G	<i>rēči</i>	G	<i>rîči</i>
D	<i>rēči</i>	D	<i>rîčin</i>
A	<i>rēč</i>	A	<i>rîči</i>
L	<i>rēčj</i>	L	<i>o rîčih</i>
I	<i>rēčjo</i>	I	<i>rîčime</i>

Imenica *kôst* mijenja osnovni vokal *o* u *u* u cijeloj množini.

Sg. N	<i>kôst</i>	Pl. N	<i>kùsti</i>
-------	-------------	-------	--------------

G	<i>kòsti</i>	G	<i>kùsti</i>
D	<i>kòsti</i>	D	<i>kùstin</i>
A	<i>kòst</i>	A	<i>kùsti</i>
L	<i>o kòsti</i>	L	<i>o kùstih</i>
I	<i>kòstjo</i>	I	<i>kùstime</i>

I rěč tē je dāla i obečāla, tō znājo va sēle sī. - (Sanjājo rāj) - 2

Zādnje rīči - naslov pjesme - 3

Pa nēka nan prāvo rěč o tēme dājo. (Pòdravka pēteh) - 1

Imenice srednjega roda

Sg. N	<i>sēlo</i>	N	<i>dēte</i>	Pl. N	<i>sēla</i>	N	<i>pōlja</i>
G	<i>sēla</i>	G	<i>dēteta</i>	G	<i>sēl sēf</i>	G	<i>pōlj</i>
D	<i>sēle</i>	D	<i>dētete</i>	D	<i>sēlin</i>	D	<i>pōljin eme</i>
A	<i>sēlo</i>	A	<i>dēte</i>	A	<i>sēla</i>	A	<i>pōlja</i>
L	<i>sēle</i>	L	<i>dētete</i>	L	<i>sēlih</i>	L	<i>pōljih</i>
I	<i>sēlon</i>	I	<i>dēteton</i>	I	<i>sēlime</i>	I	<i>pōljime</i>

Lēpe pīr i dōbro vīno pānte cēlo sēlo. - (Pīr) - 1

Vā brāšno zavīla, na ōlje pēkla. - (Lokārde) - 1

Ā na nāšen grōblje već mirūje trōje. - (Odrāsle smō) - 1

Pār dinārjef i nēkaj jājc sō dobīle - (Lisīca) - 1

Pērce dāl̄j poteče, al ēne zarōbe blāto. - (F kāsnu jēsen) - 2

Imenica *dēkle* je po svojoj prirodi ženskoga roda, ali po gramatici - srednjega. U sklonidbi produžuje svoju osnovu sufiksom *-et*.

Jedn. N	<i>dēkle</i>	množ. N	<i>deklēta</i>
G	<i>dēkleta</i>	G	<i>dēklet</i>
D	<i>dēklete</i>	D	<i>deklētan</i>
A	<i>dēkle</i>	A	<i>deklēta</i>
L	<i>dēklete</i>	L	<i>deklētih</i>
I	<i>dēkleton</i>	I	<i>deklētime</i>

Ōko kōjega deklēta kōje fānt se mōta. - (Vātrogasna zābava) - 1

Nā pōte prēd nāme četīre deklēta. - (Z Mīciko po vargānje, 1. dio) - 1

Zbirne imenice imaju svoju sklonidbu.

Jedn. N	<i>dřvlje</i>	množ. N	<i>cvětje</i>
---------	---------------	---------	---------------

G <i>dřvlja</i>	G <i>cvětja</i>
D <i>dřvlje</i>	D <i>cvětje</i>
A <i>dřvlje</i>	A <i>cvětje</i>
L <i>dřvlje</i>	L <i>cvětje</i>
I <i>dřvljen</i>	I <i>cvětjen</i>

Iz zrušenih dřvljen sē je prepljetēno. - (Bosānske kōnjē) - 1

ZAMJENICE

Osobne: jā, tī, đn, đna, ūnu, mī, vī, đnē, đne, ūne

Sg. N <i>ja</i>	N <i>tī</i>	Sg. N <i>đn, đna</i>	N <i>đna</i>
G <i>mēne, me</i>	G <i>tēhe, te</i>	G <i>njēga, ga</i>	G <i>njē, je</i>
D <i>mēnē, me</i>	D <i>tēbe, te</i>	D <i>njēme, me /mu/</i>	D <i>njē, je</i>
A <i>mēne, me</i>	A <i>tēbe, te</i>	A <i>njēga, ga</i>	A <i>njđ, jo</i>
V - - -	V <i>tī</i>	V - - -	V - - -
L <i>o mēnē</i>	L <i>o tēbe</i>	L <i>o njēme</i>	L <i>o njē</i>
I <i>māno</i>	I <i>s tābo</i>	I <i>š njin</i>	I <i>š njđ</i>

N <i>mī</i>	N <i>vī</i>	N <i>đne, đne, ūna</i>
G <i>nās</i>	G <i>vās</i>	G <i>njīh, ih</i>
D <i>nān</i>	D <i>vān</i>	D <i>njīn, in</i>
A <i>nās</i>	A <i>vās</i>	A <i>njīh, ih</i>
V <i>mī</i>	V <i>vī</i>	V - - -
L <i>o nāme</i>	L <i>o vāme</i>	L <i>o njīme</i>
I <i>s nāme</i>	I <i>s vāme</i>	I <i>š njīme</i>

A nōva žrjāfka na njēga je sēla. - (Pečēne krđnpr) - 1

Knjigo me je dāla kūma. - (Jānko Raščupānko) - 1

Sāda smō bez njē. (Dīja dīja dē) - 1

Pā i jā se š njīn sa slāžen. - (Krīve rāčun) - 1

Pōpnē se s nāme i glēdaj! - (Popēfka va bōje) - 1

Dāf jo je Ljērke. - (Vjeronauk) - 1

Óko vrāta je je zatēgnjena žica. - (Lisīca) - 1

Naprāvof mu ih je tāta. - (Kūfca) - 1

Čākale smō ga pred vrātih i đn je prīšof po vrēče. - (Va māljne) - 2

Pozor! Treba razlikovati u kontekstu:

a) *Dā l se me dāf knjīgo?* = *njēme* = *Jesi li mu dao knjigu?*

b) *Dā l se me dāf knjīgo?* = *mēme* = *Jesi li mi dao knjigu?*

Povratne: sêbe, se

N---, G *sêbe, se*; D *sêbe, se*; A *sêbe, se*; L *c sêbê*; I *sàbo*

A kâj je tô sada, prâšan sâma sêbe. - (*Razbîta šâljsca*) - 1

Sâka je sàbo zêla. - (*S kòblon po vòdo*) - 1

Pôpif je vòde i prîšof je k sêbê. - (*Vjeronâuk*) - 1

Čuvâjte se, lidje, i hišo i dête! - (*Mãđarské cigâne*) - 1

V lâšćace vidlê smo Jðžo, on sêbe stêljo kosi. - (*Sûho listje*) - 2

Pozor! Riječ (*se*) pojavljuje se kao homonim s tri svoja značenja:

se = povratna zamjenica. (*Ōn se ðgra.*)

sê = neodređena “ (*Ōn je se zgûbof.*)

se = prezent pom. glagola *bît* = *si*. (*Tî se dobar.*)

Pokazne zamjenice: tâ, tista, un, una, unu, tâkof, tistakôf

tâ človik *tâ* žena *to* dete (*ovaj, ova, ovo*)

tîsta i *tiste* človik *tîsta* žena *tisto* dete (*taj, ta, to*)

tâkof člôvik *takôva* žena *takôvo* dete

To je bela za nas čarolija prva.” (*Kupjačka deca*) - 1

Ūna na pôde ne môre bit mðja. - (*Žute olofke*) - 1

A tisteme vrage je smetala. - (*Breza i vrak*) - 1

Takôva i mēžjo glâvo zdřmat môre.” (*Nogomet*) - 1

Posvojne zamjenice: môj, tvôj, njegôf, njêje (= *njezin*), *nâš, vaš*
njih (= *njihov*), *svôj*

Dà le bôjo njihe mùke durâle još dũgo? - (*Mašine bes strêhe*) - 1

Čêz mðje se ôkno vîde fâbrika zgorjêna. - (*Vagûnčak*) - 1

Kâj me njêgof šef rêće, pošljûšat mðra ispřva. - (*Kàranje*) - 1

A bljûza njêja čista je svîla. - (*Bêba ðza stâkla*) - 1

Upitne - odnosne: dô (= *tko*), *kâj, kðje, čřje, kôf* ili *kakðf, kûlke*

N *dô* N *kâj*

G *kðga* G *čëga čësa*

D *kðme* D *čëme*

A *kðga* A *kâj*

L *o kðme* L *o čëme*

I *s kôgon* I *š čën*

I dô tê je dâf tâ recèpt? - (*Têta vegêta*) - 1

Înu kâj je tako lipu, jâku krâtko dûra. - (Vâtrogasna zâbava) - 1
 Kûlke f tujine nâšle so svđj grđp? - (Nâšê f Kanâdê) - 1
 Óko kđjega deklêta kđje fânt se môta. - (Vâtrogasna zâbava) - 1
 Zâkaj živet f strâhe, čêsa bê se bâle? - (Dêset fantičkof) - 2
 ...A gđspa Milka smêron govôri kakove je bđje njiha oblêka. - (Přvê televízor)

- 2

Neodređene zamjenice

- a) s prefiksom, *ne-*: *nêgdo*, *nêkaj*, *nêkakof*, *nečirjê*
- b) s prefiksom *ni-*: *nîšče* (= *nîtko*), *nîč* (= *ništa*), *nîkakof*, *ničirjê*
- c) s dodatkom *got*: *dô gđt*, *kaj gđt* i *kâjgot*, *kđje gđt*, *čije gđt*, *kakôf gđt*
- d) s prethodnom riječi - *belo*: *bêlo kâj*, *belo kôf*
- e) ostale neodređene zamjenice: *sâf*, *sâ*, *sâ*, *sî*, *sâkakof*, *svâkojake*, *sâkaj*, *sîga*

Nîšče se ôd nđih nî vrnof dâmuh. - (Nâšê f Kanâdê) - 1

Za sâke uřlap je přišof. - (Môje Kupjačânê) - 1

Sê nas mănj na brđje. - (Odrâslê smô) - 2

Ónda so přišle čizme sâkojake fêle. - (Rât 1941. - 1945.) - 1

Sê se mřve, nîč ne vrêde. - (Brîga cîglaste fârbe) - 2

PRIDJEVI

Opisni:	muški rod	ženski rod	srednji rod
	<i>dûk</i> , <i>dûgê</i>	<i>dûga</i>	<i>dûgo</i>
	<i>škûr</i> , <i>škure</i>	<i>škûra</i>	<i>škûru</i> , <i>škûro</i>
	<i>mêhak</i> , <i>mêhkê</i>	<i>mêhka</i>	<i>mêhku</i>
	<i>lâčan</i> , <i>lačné</i>	<i>lačna</i>	<i>lačno</i>
	<i>vôzak</i> , <i>vôskê</i>	<i>vôska</i>	<i>vôsko</i>
	<i>gřt</i> , <i>gřdê</i>	<i>gřda</i>	<i>gřdu</i>
	<i>lêp</i> , <i>lêpê</i>	<i>lêpa</i> , <i>lîpa</i>	<i>lîpu</i>
	<i>mêran</i> , <i>mêrnê</i>	<i>mêrna</i>	<i>mêrnu</i>
	<i>lâhak</i> , <i>lâhkê</i>	<i>lâhka</i>	<i>lâhku</i>

Kô i dêčja igra, lâhku mê je dêlo. - (Mâhane pãrtvis) - 1

Kâko je slâtku jelo kâda se pûno dêla! - (Ogrâbak) - 1

Pôšast va šumê pa listje zelêno gûri. - (Ôginj i mîne) - 2

Opisni pridjevi mogu imati dva oblika u muškom rodu u nominativu jednine.

POSVOJNI: *brâtof*, *stricof*, *mâmen*, *ravnogôrske*, *Tûške lâs*, *hrvâcke*, *dêlničke*

Mi, kupjâčka dëca krâj Bðljfove pilâne. - (Kupjâčka deca) - 1

Mihëljčičeво hišo bðjo zaobâšlë. - (Lujzijâna v âsfalte) - 2

Televîzor je prišof va Bâreno hišo. - (Přvë televîzor) - 2

Gradivni pridjevi: zlâtan i zlâtne, srëbren i srëbrne, smrëkof i smrëkove, jëlôf i jëlôvë, dřven i dřvënë

Gradivni pridjevi muškoga roda mogu imati dva oblika, ali ne svi. Često se mjesto gradivnog pridjeva uzima - prijedlog *od* i imenica u genitivu: *od zlâta, od srëbra, od jëlôvine, od kâmanja, od betôna, od kronpërja, od papërja*

Dânas se za jûžno kûha grîncajgova jûha. - (Tëta vegëta) - 1

Čřne postôle od lakîrane kôže. - (Bëba îza stâkla) - 1

Jâjca bômo kûhale vâ ljûskah od žbûle. - (Vëzem) - 1

Oprâla sôn oljûpke od kronpërja. - (Golîda) - 1

STUPNJEVANJE PRIDJEVA

Komparativ: *mëžje (od mëhak ili mëhkë), rëjë (od rëdak), vôžjë (od vôzak ili vôske), gřje (od gřt), grdëje, vëčjë (od vëlik ili vëlikë), vîšjë (od vîsok ili visôkë), lâžje (od lâhak ili lâhkë), tëžje (od tëžak ili tëškë), bôlje (od dðbar), trjë (od trt), trdëjë (od trdë), dûžjë i dûljë (od dûk ili dûgë), gôrje (nema pozitivâ), vrednëjë (od vrëdan ili vrëdnë), čistëjë (od čist), zamazanëjë (od zamâzan), toplëjë (od tðpaf ili tðplë), mršavëjë (od mršaf ili mršavë)*

Komparativ se tvori pomoću nastavaka *-je* ili *-eje*. Uz sufix *-je* ostvaruju se pojedine glasovne promjene: jednačenje suglasnika pa zvučnosti, jotacija i palatalizacija.

Ônda smô šle obahâjat, îskat vëčje bðbë. - (Borovîce) - 1

... I môglo se raspôznat vâlje dâ je êna vôžja, a drûga šîrja. - (Dvë hâlje) - 1

Kâ sôn zâšla v dûžje tûnel, prekrîžela sôn së f tâmë. - (Strâh od tunëla) - 2

Superlativ: *najvëčjë, najgorjë, najbržëjë, najbôljë, najmëžjë*

Tvorba se podudara sa standardom: *naj-* + komparativ.

A kâj je najgôrje, së nâs mäj na brôje. - (Odrâslë smo) - 1

Najlëpje mäjce svëta. - (Nôve mäjce) - 1

Najbôljë vrtë i čřneca zëmlja vâljen sô bëlë pobrânë. - (Čřneca in trëba) - 2

Môje dvë sô ščëri najvëčje dâr s nëba. - (Zâdnje rîči) - 3

...A i kâj be izvan plôta, tân in je najbôlje mĕsto. - (Šĕst vùčjakof) - 4

...A najgôrje jĕ od sĭga: fâbrika zgorjĕna. - (Vagûnĉak) - 1

Šĉĕra so kôscĕ obâvelĕ ûnu najtĕžje dĕlo. - (Râskopavanje rĕdof) - 1

SKLONIDBA PRIDJEVA

Razlika među neodređenim i određenim oblikom pridjeva vidljiva je samo u nominativu jednine muškoga roda:

mĕhak - mĕhkĕ, òpasan - òpasnĕ

Muški rod - jednina

N *òpasan, òpasnĕ pàs*

G *òpasnega pàs*

D *òpasnen, òpasneme pàsĕ*

A *òpasnega pàs*

L o *òpasnen, òpasneme pàsĕ*

I *òpasnen pàs*

Muški rod - množina

N *òpasne pàsĕ*

G *òpasnih pàs*of

D *òpasnen pàs*on, *òpasneme pàs*ime

A *òpsne pàsĕ*

L o *òpasnih pàs*ih

I *òpasneme pàs*ime

Ženski rod - jednina

N *mâhana hĭša*

G *mâhane hĭše*

D *mâhane hĭše*

A *mâhano hĭšo*

L o *mâhane hĭše*

I *mâhano hĭšo*

Ženski rod - množina

N *mâhane hĭše*

G *mâhanih hĭš*

D *mâhanin hĭš*an

A *mâhane hĭše*

L o *mâhanih hĭš*an

I *mâhanime hĭš*ame

Srednji rod - jednina

N *zelĕno zřno*

G *zelĕnega zřna*

D *zelĕnen, zelĕneme zřne*

A *zelĕno zřno*

L o *zelĕnen, zelĕneme zřne*

I *zelĕnen zřn*on

Srednji rod - množina

N *zelĕna zřna*

G *zelĕnih zřn*

D *zelĕnin zřn*in, *zelĕneme zřn*ime

A *zelĕna zřna*

L o *zelĕnih zřn*ih

I *zelĕnime zřn*ime

Postoje razlike između dužeg i kraćeg oblika pridjeva muškoga roda u dativu i lokativu jednine, a isto tako i u dativu množine. Ta se razlika vidi i kod pridjeva srednjega roda u spomenutim padežima.

- Na drügen krâje nevôlja drûga. - (Strâh: od vode) - 2*
Strésalé sô ga po cêlen vrte i lêpe kate so hbilé. - (Rastanak) - 2
Vrê je na Kâfčen lâze čistega sôka nâbrala. - (Ciglâna dêla) - 2
Tî jedînac êmaš sîga, tîčjega te fâlji mlêka. - (Njegôva brîga) - 2
Pðd vrôčen ôgnjon i vrôčen sôncen dŕvlje i gŕmlje cvîlje i pûca. - (Ôginj i mîne)
- 2
Tvðjeme zête je sêglîh: štîhâča ile lopâta. - (Îlovača) - 2
Pâdala po blîžnjih hîšah - rdêča nebêska mâna. - (Ciglâna dêla) - 2
A fîsteme vrâge je smêta... - (Brêza i vrâk) - 1
Prvôšçete sêbe bêlega krûha, a stâreme očête kûpete lêk. - (Naše f Kanâde) - 1
Nâšeme so sêle naprâvele râno: zêle sô nan, fkrâle Bðljfovo pilâno. - (Zbðgon, mašîne) - 1
Ostâlo je êno isprâžnjeno mêsto. - (Mâhaneme Mârketete) - 3
Sðmo na ênen vðgle sôn çûla... - (Pŕve put v Zâgrebe) - 3
Visôke željêzne šîpke ne dâjo in vên na cêsto. - (Šêst vùçjakof) - 4
Iz vrôço so îglo po hŕpte orâle. - (Malîne i klðšç) - 2

BROJEVI

Glavni: 1 = êden, 2 = dvâ, 3 = trî, 4 = çetŕi, çetîre, (štîre - arhaizam), 5 = pêt, 6 = šêst, 7 = sêdan, 8 = ðsan, 9 = dèvet, 10 - dèset, 11 = jedânajst, 12 = dvânajst, 20 = dvâjset, 30 = trîdeset, 40 = çetrdèset ... 100 = stû ili stô, 1000 = hîljada, 1,000.000 = milijûn

Uz broj jedan razlikuju se rodovi:

êden (jedan), êna (=jedna), êno(=jedno)

Broj dva razlikuje muški i ženski rod: dvâ çlovêka, dvê žêne.

Vlêçe se êden têden, pâ jðš êden i êden. - (Lisîca) - 1

Za îgro sôn tân emêla dvâ pajdâša. - (Mðjê sosêde) - 1

Bêle so trî sêstre, êna drûge do vûha. - (Vâvik krîva) - 1

Mðrbit ih je dèset, sî jednâko stâri. - (Dèset fantîçkof) - 2

I jðš stû i dvê brîge emêla sôn ràdi Jânketa i tê çûdne knjîge. - (Jâanko raščupâanko)
- 1

Redni: pŕvé, pŕva, pŕvo; drûge, drûga, drûgo; trêtje ili trêçê, çetŕte, pête, šêstê

Pŕve jûrne, drûge gûrne, trêtjê trtârê, a çetŕtê, Mâjstor stârê... - (Nðgomet) - 1

...Kâ ga njègof vêkr nê bo bûdof kôle pête... - (Brîga za tâto) - 1

Svŕšof je çetŕte pûçke i pŕijamne na Šušaêe. - (Devèdeset) - 1

Priložni: ènput, dvaput, tripuf, deset put, sto put, hiljado put

Input smô se tâko pjěsnika igrâle..- (Rêp na pjěsme) - 1

Přvè put sôn va svôjen živôte vîdla na njême fûjzanje po lède. - (Přvè televizor)

- 2

Brojne imenice ne postoje u kupjačkom govoru. Mjesto njih dolaze glavni brojevi.

Trî môrajo pâzet krâve i telice. - (Pečêne krônpr) - 1

GLAGOLI

U kupjačkom govoru infinitiv završava na *-t* ili *-č*: *prât, dêvat, dêt, pèč, strîč, p̃rteč*

Nesvršeni - *prât, dêvat, lèžat, pèč, strîč,*

Svršeni - *ôprat, dêt, lèč, spèč, ôstrič*

Svršeni glagoli: *rèč, p̃j̃jt, ṽr̃č* nemaju svoj nesvršeni oblik od iste osnove.

Svršeni: *ṽr̃č (=baciti) - nesvršeni: lûčat (=bacati)*

“ *p̃j̃jt (=poći) - “*

“ *rèč (=reći) - “ govèrit, divânet*

POMOĆNI GLAGOLI

Postoje dva pomoćna glagola: *bit (=biti)* a drugi koji u književnom govoru glasi *htjeti*, nema infinitiva u kupjačkom govoru.

Pomoćni glagol *bit* ima dva presenta:

a) *sôn, sê, jê, smô, stê, sô (nîson, nîse, nî, nîsmo, nîste, nîso)*

b) *bôn, bôš, bô, bômo, bôšte, bôjo*

Drugi pomoćni glagol, tj. izgubljeni infinitiv glagola *htjeti* ima samo jedan prezent:

čô, čêš, čê, čmô, čêšte ili čtê, čêjo

Jâ sôn jôš mâhana, âle sê razômen i nîson razmâženo dête. - (Brîga za tâto) - 2

Kâj čê van pilâna? Sêj êmašte glîne. - (Zbôgon, mašîne) - 1

Nîson ja šîntar, ne môren i nêčo dèlat to dèlo. - (Lôf na žabe) - 1

Jâ sôn pûh - potepûh. - (Pûh - potepûh) - 4

Rîsnjak nân je ûkras Gôrskega kâtara. - (Rîsnjak) - 3

Glagolski pridjev radni pomoćnoga glagola *bit*: *bîf, bèla, bèlo, bèlê, bèle, bèla*

Glagolski pridjev radni pomoćnoga glagola “*htjeti*”:

tòf, tlà, tlò, tlè, tlè, tlà

Perfekt od glagola bit:

1. *jâ sôn bîf, bèla*
2. *tî sê bîf, bèla*
3. *ôn je bîf, ôna je bèla, ùnu je bèlo*
1. *mî smo bèlè, bèle*
2. *vî ste bèlè, bèle*
3. *ônè sô bèlè, ône sô bèle, ùha sô bèla*

Perfekt pomoćnoga glagola "htjeti":

1. *jâ sôn tòf, tlà*
2. *tî sê tòf, tlà*
3. *ôn je tòf, ôna je tla, unu je tlo*
1. *mî smô tlè, tlè*
2. *vî stê tlè, tlè*
3. *onè so tlè, ône sô tlè, ùna sô tlà*

PREZENT - TVORBA

Sadašnje vrijeme tvori se od prezentske osnove i četiri vrste nastavaka kao i u standardu:

1. *-an, -aš, -a, -amo, -ašte, -ajo*
dèlan, dèlaš, dèla, dèlamo, dèlašte, delajo,
prečitan, prečitaš, prečita, prečitamo, prečitašte, prečitajo
2. *-en, -eš, -e, -emo, -ešte, -ejo*
mèren, mèreš, mère, mèremo, mèrešte, mèrejo (inf.= meret)
moren, moreš, more, mèremo, mèrešte, mèrejo (inf. =mèret)
grèn, grêš, grê, gremo, grêšte, grêjo ili grêdo

Ovamo pripadaju glagoli kojima *e* uzrokuje palatalizaciju: *pèčen (od peken), pèčeš (od pekeš), pèče (od peke)...*

zvlèčen (od zvléken), zvlèčeš, zvlèče, zvlèčemo

3. *-in, -iš, -i, -imo, -išta, -ijo*
mèrin, mèriš, mèri, merîmo, merîšte, merîjo; (inf. = mèrit)
třpin, třpiš, třpi, trpîmo, trpîšte, trpîjo

4. *-jen, -ješ, -je, -jemo, -jeste, -jejo*
pîjen, pîješ, pîje, pîjemo, pîješte, pîjejo

Jotacija glagola s osnovom koja završava na *p, b, m, v* provodi se umetanjem *l*: *plj, blj, mlj, vlj*.

hrâmljen, hrâmlješ, hrâmlje, hrâmljemo, hrâmlješte ...

rîvljen, rîvlješ, rîvlje, rîvljemo, rîvlješte, rîvljejo

Dà l grêmo na náš brêg slikať se na snêg? - (Dogovârjamje) - 1

Pomêta se kotičke, êma dđbro grîvo. - (Mâhane pârtviš) - 1

Po cêstece polâhke grêjo dvâ koša velika. (Môrce od črêšnj)- 1

I sê se dîma, klepêče i zvôni kâ se jurîša čez naše sêlo. - (Brîga ràdi cêste) - 2

Zdigûje se, uređuje jâku dûga hâla. - (Ciglâna se zdigûje) - 2

Pâpigeca čûče va gâjbe na zide, glêda kðle sêbe t vâvik isto vîde. - (Pozabljivost)
- 4

Dêvet nâpada, 'kûla' se nê rûše, ôna se tôpi. - Mravîncê ratûjejo) - 4

Bûjin se zâ sebe i zâ sâf náš rod. Kâj nan nêbo sprâvlja? - (Bûjin se) - 3

Rîsnjak se zdigûje nêbe pod oblâke i ponôsan čûva se hlôje - junâke. - (Rîsnjak)

- 3

Vêtr ih ûnjca, mîva zatrêse, Lôvro prêd njêga vêjo prnêse. - (Mðzakê) - 1

Glagol pejt ima prezent koji označava budućnost:

pèn, pès, pè, pèmo, pèste, pèjo

Pèmo jâku râno, kðl pête bômo stâle. (Z Mîciko po vârganje) - 2

Kân pèjo sâda iz rovokopâčen? - (Cîrne kâl) - 2

Jûtre je nedêlja, ne pèmo na pâšo. - (Divjâke) - 1

Sada je pravo vreme, pa pèmo lovit žabe. (Lof na žabe) -1

Pozor !

-jen, -ješ, -je, -jemo, -jeste, -jejo = nastavci za prezent;

jen, ješ, je, jemo, jeste, jedo = prezent glagola jest

PERFEKT

Perfekt je u kupjačkom govoru zapravo jedino vrijeme za izricanje prošlosti jer imperfekta i aorista nema, a pluskvamperfekt je vrlo rijedak.

Tvorba perfekta: prezent pomoćnoga glagola *bit - sôn, sê, jê, smô, stê, sô* +glagolski pridjev radni koji završava na *-f, -la, -lo, -lê, -le, -la*

1. *jâ sôn čitar, čitala*

2. *tî se čitaf, čitala*

3. *ôn je čitaf, ôna je čitala, ûnu je čitalo*

1. *mî srno čitalê, čitale*

2. *vî ste čitalê, čitale*

3. *onê sô čitalê, 'one sô čitale, ûna sô čitala*

Nastavak -of imaju glagolski pridjevi izvedeni prefiksacijom od glagola: *obajt* - *obășof*

năjt - *nășof*, *zăjt* - *zășof*, *prît* - *prîșof*, *prôjt* - *prôșof*

Kûm je prîșof, nêkaj vřgof. - (*Pir*) - 1

Mîro prîșof dămuh, vřnof se is škôle. - (*Mâcak mîškac*) - 4

Dâ je hôdof văvik năpre, obășof be svêt. - (*Ótkaz*) - 2

Prișof je rădio "Kôsmaj" va hîșo kûmece Băre." - (*Rădio "Kôsmaj"*) - 2

...Kâ je tvôj tâta prôșof is svôje hîše. - (*Măhaneme Mărkete*) - 5

Kăko je pîsaf? Kăko je brisaf?" - (*Jănko Raščupănko*) - 1

Ako infinitiv završava na -č, glagolski pridjev radni dobiva nastavak -of u muškom rodu jednine:

vřč - *vřgof*, *pěč* - *pêkof*, *rěč* - *rêkof*, *dôtač* - *dotăknof*, *lěč* - *lêgof*

Přve mrăs dobêzaf bez năjave svôje, dotăknof je bûkve, jăvore i hlôje. - (*Přve mrăs*) - 2

Nêkaj vřgof: cûkrac vëč je v zrăke. - (*Pir*) - 1

Dôbro smo vîdle Ljerka i jâ dô je vřgof kamênčak. - (*Tûžibaba*) - 1

...I rêkof nân je: "hvăla, od sřca văm hvăla!" - (*Vjeronăuk*) - 1

PLUSKVAMPERFEKT

U kupjačkom govoru najčešće se obje prošle radnje, ranija i kasnija, izriču samo perfektom.

Kâ sôn zăšla v dŭžje tŭnel, prekrîžela sôn se f tâme. - (*Străh od tunêla*) - 2

Křiknele smô od vesělja kâ smô vîdle svêtlo dăna. - (*Străh od tunêla*) - 2

Kăda je rôsa prôšla, rěde smo răskopale. (*Răskopăvanje rědof*) - 1

Kâ smô in jôš mlêka dăle, skôro so sêdeč zasjâlê. - (*Šnăjderăj*) - 1

Emêla sôn sêdan lêt kâ sôn zašla va zđo-svêt va Zăgrebe. - (*Přve put va zođlošken vřte*) - 4

Pozor! Primjer izvan mojih zbirki pjesama u kojem je prisutan pluskvamperfekt:

Ône so bële gľih skopăle săf krônpr kâ je îše êna težakînja prîšla f pđmoč.

FUTUR

U kupjačkom govoru postoje dva futura za izricanje budućnosti:

a) *bôn*, *bôš*, *bô*, *bômô*, *bđšte*. *bđjo* + glagolski pridjev radni.

(Uz oblik *bđjo* čuje se i *bôdo*.) Ovaj je futur vrlo često u upotrebi.

jâ bôn čitaf, čitala

tî bôš čitaf, čitala ...

b) čô, čěš, čě, čmô, čěste ili čtê, čějo + infinitiv

jâ čô čitat, tî čěš čitat ...

I ovaj je futur u upotrebi, ali mnogo rjeđe.

Bôjo nas poslâlê v Divjâke na mâšo. - (Divjâke) - 1

Îh, âl se bô tãncalo do dvânajste vûre! - (Vâtrogasna zâbava) - 1

Ôn znâ da bô prletêla, ôn se jôš vâvik nâda. - (Crna škâtolja) - 2

Sî jôš vîdle bôdo, zâkaj pîrve mâčke lûčajo se v vôdo. - (Mârrijaš) - 2

Nê bôn se smêjaf. - Nê bôn se špôtaf. - (Pûžef têtret) - 4

Z mlâdo sãnjaf bôš râj! - (Sanjâjo râj) - 3

Pîrvê krônpr gôtof, jêst čê pîrva smèna. - (Pečèné krônpr) - 1

I znâ se dâ je êna bêla môja, âl van nêčo rêč - kôja. - (Dve halje) - 1

Nîson jâ šîntar, nê môren i nêčo dêlat to dêlo. - (Lôf na žâbe) - 1

Ponekad pomoćni glagol: *čô, čěš, čě ...* ostaje bez infinitiva:

Ônda mîškac, kâj čê drûgo, izvîje se i skôci. - (Mîškac skâče pîrêko rôk) - 4

Kâj čê van pilâna, sêj êmašte glîne! - (Zbôgon mašîne) - 1

Nîč ne vrêde prigovârjat. Mûčîn, kâj čô, nêma drûge. - (Predûga hâlja) - 1

IMPERATIV

Svršeni glagol *zêt = uzeti*

1. ----

2. *zêmě*

3. *nâj zême*

1. ----

2. *zêmete, zêmte*

nâj zêmejo

Nesvršeni *popevat (pjevati)*

1. ----

2. *popêvaj*

3. *nâj popêva*

1. ----

2. *popêvajte*

3. *nâj popêvajo*

U kupjačkom govoru nema imperativa za prvu osobu množine, ali se za to rabi opisni oblik:

Grêmo zêt! = uzmimo Grêmo popêvat = pjevajmo

Spomenuti glagol ima još treću osobu jednine i množine.

1. ---- , 2. ---- 3. *nâj grê!* , 1. *grêmo!*, 2. ----

3. *nâj grêjo*

Prezent i imperativ razlikuju se kod tog glagola po naglasku: *grêmo* = prezent
grêmo = imperativ

Treća osoba imperativa tvori se od prezenta i riječi *naj*.

Grěmo skròjs do Liča dèlat sněgoviča! - (Dogovârjanje) - 1

Nâj Bôg blagoslôvi i hrâno i jêlo! - (Vêzem) - 1

Nâj sô ga kupilê, nî mê òpče krîvo! - (Mâhane pàrtviš) - 1

Čûvaj se, ščêri, nâj tê Bôg čûva! - (Někaj me vlêče) - 2

U drugoj osobi jednine i množine imperativa ostvaruje se glasovna promjena - sibilizacija ispred nastavka -e: *rècè, rēcete; potècè, potēcete; vřzè, vřzete; lèzè, lězete*

Uz druge glagole ostvaruje se *jotacija: rěžè, rězete; svèžè, svězete; rišè, rišete; brîšè, brîšete*, zatim i palatalizacija: *skòčè, skòčete; pretòčè, pretòčete*;

Pod utjecajem standardnog jezika u kupjačkom se govoru čuje i riječ *neka* umjesto *naj*.

Sòmo skâčè! Sèno kiâče! - (Sèno f šâjare) - 1

Daj, prnèse dîřčac, potècè! Pozûrè! - (Pečèné krònpr) - 1

Ājde, miškac, skòče břzu, zâkaj mê se žûre! - (Miškac skâče prèko ròk) - 4

Nâj srce jòš kòjo pjèsmeco ispaše! - (Zâdnje rîči) - 3

Nêka po kònce stûji gòranska šûma zelèna, nêka čûva va sèbe rîsa, vûka, jelèna.
- (Někarte rûset) - 2

Tâta sòmo dòdaf: nâj ih nôsi vòda! - (Mâdarské cigânè) - 1

A kâda prîde, tēcè na pôsto, čakaj va rède pa vřnè kûne! - (Brîge kòle pènzije)
- 2

Izvlécete frâjla, iz àuta svòje pète! - (Karjòla) - 1

Nêka čèka, nêka! Āma tème lèka! - Pečèné krònpr) - 1

KONDITIONAL

U kupjačkom govoru postoje oba kondicionala, ali se drugi rijetko upotrebljava.

Kondicional pomoćnoga glagola *bit* i "htjeti"

1. *jâ be bîf, bèla*

1. *jâ be tòf, tlà*

2. *tî be bîf, bèla*

2. *tî be tòf, tlà*

3. *on be bîf, ona be bèla*

3. *on be tòf, ona be tlà*

1. *mî be bèlé, bèle*

1. *mî be tlé, tlè*

itd.

itd.

Kondicional sadašnji ostalih glagola:

jâ be čitaf, jâ be čitala

tî be čitaf, tî be čitala

ôn be čitaf, ôna be čitala

mî be čitale, čitale

Kondicional prošli

jâ be bîf čitaf, jâ be bëla čitala

mî be bëlè čitalè, mî be bële čitale

A kùlko be bàjerof va tô môre stâlo? - (Môre) - 1

Kâ be ih nabràle? - (Borovíce) - 1

Dâna je porédna, pa bê tlâ pðbeč va blâto. - (Vâvik krîva) - 1

Dâ ne be škripala kûfca, podmâzaf nân ih je tâta. - (Va mâljne) - 2

Dâ je lâjna bëla na svòjen mête, nič se nê bê prpetîlo. I nê be sî zînele od čûda i nê bê nôve mùke bëlo va ambulânte. - (Pàs bez lâjne) - 1

Ôn bê tof vîdet na njîve kakôva je îlovača. (Îlovača) - 2

A kâj be fkrâle. Bðjo platîlè. - (Inžinjîre) - 2

GLAGOLSKI PRIDJEV TRPNI

Vrlo je čest u govoru, napose u pasivnim konstrukcijama.

Jêst če pîrva smjèna, servîran na tâce kôre od jesèna. - (Pečèné krðnpr) - 1

A sâda je prekobîčen, štrèkeca potrèna, a najgôrje je od sîga - fâбрика zgorjèna. - (Vagunčak) - 1

Dôljnje Kùpjak raskðpan, lûknja do lûknje je pâla. - (Črîne kâl) - 2

Ónda je zâdnjega dâna od dâšak naprâvljena brâna. - (Bèton po vîrte) - 2

7l nîso bâš sî stvorjène i izrovâne va îsten dâne. - (Kîrte dèlajo po vîrte) - 4

Ostâlo je êno isprâžnjeno mêsto za stôlon i va stâne. - (Mâhaneme Mârketete) - 3

GLAGOLSKI PRILOZI

Glagolski prilog sadašnji je vrlo rijedak u kupjačkom govoru, a glagolski prilog prošli je nepoznat.

Kâ smô još mléka dâlè, skðro so sèdeč zâspalè. (Šnâjdera) - 1

Mâmene smô stâre hàlje skrîvuč se oblèkle. - (Gðspe) - 1

PRILOZI

Mjesni prilozi: *kê, tè, tân, tôt, sòn, cjâ, sâkot, ùnud ili ùnut, òtot, zgôra, zdôla, lêvo, dêsno, dèleč, bljîze, dûle, nazaj, spodâse, odzgzôra, odðzðof, vèn, iznðtra, izvèna ili zvèna, nâpre, nâzaj, nôtre, vènih, gôre, dâmuh, dûma, izdèleč, kan, nèkan, nèkot, nikâm, sâkan, sâkot, prðč, nègdr, nigdr, sprôte*

- ... I vïdla sôn je sùzo, kâpnela je dûle. - (Sirôta) - 1
Kâ je odrézať zdôla i zgôra... - (Môžaké) - 1
Hôdimô po šûme, âl nîgdr vârganja. Iščên lêvo, dêсно, êna drûgo gânja. - (Z Mîciko po vargânje) - 2
Pa vôda zâšla prêko korîta, zâšla je cjâ kân ni tô smêla. - (Strâh od vòde) - 2
Zelêna lepôta pòsot po njen vlâda. - (Rîsnjak) - 3
A kâj sôn sê vïdla sprôte! - (Přve put vâ Zâgrebe) - 3
Visôke željêzne šîpke ne dâjo in vên na cêsto. - (Šêst vùčjakof) - 4

VREMENSKI PRILOZI: kâ, kâda (Nikada ne može biti: kad.),

sâ, sâda (Nikada ne može biti: sad.), nêgda, nîgdar, sâgdan, dânas, šcêra, prêkšcêra, vûtra, jûtre, snôče, lâne, prêklane, vâlje i vâljen, vâvik, spê i ôpet, smêron, pôle, dopûdan, popûdan, glîh, nâjpre, nîgdar, skôro, otkâda

Vâljen popûdan sî skûpa rîvamo kûla na nîvô. - (Sêno na vòze) - 1

Jûtre je nedêlja, nê pêmo na pâšo. - (Divjâke) - 1

Kâj bô pôle kûhala nâša brîžna mâma? - (Brîga za tâto) - 2

Jûtre prîdejo inžinjîre va nâše sêlo. - (Inžinjîre) - 2

Tî znâš vêč otkâda dâ êma te râda. - (Sanjâjo râj) - 3

Vâvik lâčne pa in trêba jâku dôste hrâne. - (Kêbrê) - 4

A onda pras, iznenada! - (Crna škatolja) - 2

Jûtre prîdejo inžinjîre va nâše sêlo.

NAČINSKI PRILOZI: kâko, tâko, nêkako, nîkako, sâkako, sâkojako, bûdava, zabadava ili zabâdaf, kûmaj i jêdva, sêglîh, polâhke, lâhku, pêske ili pêsce, scîpalcugon, natâšce, jâku, glâsnu, bîzru, lipu, gřdu, mèrnu, třdu, mêhku, strâšnu, ôpče, tûde, môrbit, skûpa ili skûp, jâdnu (=jadno) i jâdnu (=srdito), îše, prâf, zaprâf, glâsnu, žîvu, srêčno, pòprek, mřva, zbîlja

S pûnikon sô kâlale tô izvorskô vòdo, lîpu, polâhke... - (S kôblon po vòdo) - 1

Ûnu kâj je tâko lîpu, jâku krâtko dûra. - (Vâtrogasna zâbava) - 1

Ciglâna na veliko dêla, žîvu je sê na sê strâne. - (Ciglâna dêla) - 2

Êna se mâla mřva spotâkla, âl je skočila i spê têra svòje. - (Přvê televizor) - 2

Přîšof je křt ravnû va môj vřt. - (Křte dêlajo po vřte) - 4

Vâ fâbrike nêkaj nôvo, prâvo çûdo bðžje. - (Vagûncak na Bðljfove pilânê) - 3

Zbîlja sô tô bëlê têske dâne râta. - (Zbôgon, mašîne) - 1

À mî strpljîvo čakalê da prîdemo do špîlje. - (V Lûrde) - 2

OSTALI PRILOZI: zâkaj, zâto, bðme, pûno, dôste, dðsta, prêveč, fânj, fâhjske, tûlko i tûliko, kûlko, vâlja, dðst (uz dôste), sâsma

- ...A mi dëca, iz vòdo hìnbera pūno dobìlë. - (Ogrābak) - 1
Prnësla bôn zābavo, sāsma nēkaj nōvo: čitala bôn... - (Nāše fērije) - 1
Tistë na lànjske njīve dōst sō nan pōsla zādālë. - (Raskopavanje redof) - 1
Kā v rōkah nōsiš sēno, bōme te fānjske pīka. - (Grābet sēno) - 1
I živīna vā njèn ěma dōsta mēsta. - (Risnjak) - 3
Vāvik lāčne pā in trēba jāku dōste hrāne. - (Kēbre) - 4
Dā l se vūtra mlēko zmēlo? I kũlko je pūtra bēlo? - (Sāgdanje brīge) - 2
KOMPARACIJA PRILOGA: dōbro - bōlj, lāhku - lās i lājze, gřdu - gřje, bržu - brš
i bržēje, lipu - lēpje i lēpše, rādu - rāj i rājše, mālō - māj, dōst i dōste - vëč, nīsco
- nījze i nīs, dēleč - dāl
Sāke dān je sē to gōrje, sē se bōlj crvēni. - (Rdēce brīge) - 2
Pā grē f kũhnjo na kāfo da se māj žīfcira. - (Pbozabljīvost) - 4
Jūrnen brš do šūme, a v jārke - škurīna. - (F strāhe sō velike ūči) - 2
Nāj nas rājše vētr s petāme odnāse. - (Zādnja ĩgra pōlak vītľof) - 1

PRIJEDLOZI

U kupjačkom govoru ponekad se prijedlozi udvostručuju, odnosno - pojavljuju se po dva. Među njima za je na prvom mjestu: *za na, za po*.

Sāka je kōbof emela, plehnat ĩle dřven i svītak zā na glāvo. - (S kōblon po vòdo) - 1

Neki se prijedlozi slažu samo s jednim padežom a drugi s dvama kao i u književnom jeziku.

Od prijedloga izdvajam one koji se razlikuju od standardnoga:

a) Prijedlozi: *f i v* ili *va*

F četřtak nī škōle, mī grēmo na pōt. - (Jākofčef kōt) - 1

F škōle smō vādele kāko je ... - (Lisīca) - 1

... ĩ f tōrbo zagnjēle. - (Kūpnike) - 2

Vātrogasna zābava v dōme se prprāvľja. - (Vātrogasna zābava) - 1

Bōjo nas poslālë v Divjāke na māšo. - (Divjāke) - 1

F pārke pūno dēce... - (Dēsset fantīčkof) - 2

ĩše v lūknjo zvlēčen dvē. - (Pūh - potepūh) - 4

A v Zāgrebe sē sō se hīše skūpa držāle. - (Přve put vā Zāgrebe) - 3

Nājpre òprat krōnpr vā jārke, vā vōde... - (Pečēné krōnpr) - 1

Spē je ěna stāra hīša ostāla prāzna va Kupjāke. - (Praznīna i škurīna) - 2

POZOR! Prijedlog *f* stoji pred riječima koje počinju bezvučnim suglasnikom, a *v* - pred. zvučnicima i sonantima.

b) Prijedlozi koji se razlikuju od prijedloga u književnom jeziku:

př, pû, čěz, čēs, kòl, kòle, okòle, spòd, ràd ili ràdi, pòlak

Čěz môje se ôkno vîde fâbrika zgorjêna. - (Vagûnčak) - 1

Ûh, tâ bôžje pŕšič sněk, čēs streho pâda. - (Pŕšič na tâvane) - 2

Prâh se vîtla kòle têbe. - (Rdêće brîge) - 2

Pêklê bðmo krðnpr spòd vròčega pepêla. - (Pečêné krðnpr) - 1

Kòle nâs lepòta - čiste bêlé sněk. - (Jâkofčef kòt) - 1

Pêmo jâku râno, kòl pête bðmo stâle. - (z Mîciko po vargânje) - 2

Okòle lôvence grâbet, čisto bès slâmke. - (Lôvence) - 1

Z Jùcko, Rožânsken i Tùšken lâscon ràd ðivljih prâscof mòraš se ràstat. - (Strâh va šûme) - 2

Pð njo mòraš jâku dêleč, ràdi têga stròšak skâče. - (Brîge cìglaste fârbe) - 2

Pòlak njihe pjèsme nî me vrême dûgo. - (Tanburâšé) - 1

Kâj se pŕšof pû me ? - (Pijânac) - 1

Pŕ Jâkofce bô vesélo, bôjo pirovâle! - (Pir) - 1

ČESTICE

Čestice kao nepromjenljive riječi izražavaju:

a) *potvrdu: dâ, jè, bðme, sěj*

Bðme smo bežâle i na cêsto, sěj je i tân bêlo skòro vâvik zâ nas prâzno mêsto. - (Mòjê sosêdé) - 1

Dâ, mî smo bêlé jèftina dèca... - (Slâne lîzaljke) - 1

b) *odricanje: nê, nî, jðk (=arhaizam)*

Nî on nîč krîf. - (Kâranje) - 1

Nî nit poglêdala f tâljar. - (Înuka Dôra) - 2

Nè daj te, bôg môj, s kðjen se sâstat. - (Strâh va šûme) - 2

c) *pitanje: l, li, le - samo kao enklitike uz dâ*

Dâ le je Jðže lâš od asperîna? - (Nòvosti va sêle) - 1

d) *poticaj: âjde, ðde*

Óde, grêmo dâmuh. - (Pijânac) - 1

Âjde, Mîškac, skòčè bŕzu! - (Mîškac skâče pŕeko rôk) -

A fêrije bðjo mîc po mîc bežâle. - (Fêrije) - 1

e) *nestrpljenje, ravnodušnost, zabrinutost, želje i slično*

băș, iše, mōrbit, pã, vëč, baren, zbilja, kãj, mã,
Băș je nãša friška. Ma zëmte od mène! - (Mōrcé od črëšnj) - 1
Zbilja so tō bële tëshké dâne ràta. - (Zbògon, mašine) - 1
A bōlan ôca, kãko je pã š njin? - (Nãše f Kanãdè) - 1
Ni tō bële kãj! Tō je bíf štãpske šnajderãj! - (Šejderãj) - 1
Sōnce vëč prëveč pëče. - (Nōvè ogrãpke) - 1
I ni me zëf vrãg! Iše je za mãno ôstaf i - trãg! - (Nišo me dãle) - 2

VEZNICI

Većina veznika odgovara književnima: *i, pa, ni, niti, ali, nego, da, ako, kako, dok, makar*

Veznici koji se razlikuju od standardnog jezika:

rastavni: *il, ile*

Pã da pôle mîga il nekôgra drûka. - (Mãrijaš) - 2

İle te bô izdaf tvôj rojêne brât? - (Bûjin se) - 3

suprotni: *ãl, ãle*

Jã mōran s krãvo na pãšo, ãl sùze nè dan na uči. - Nãše stãre) - 1

İle se borîmo smëron, i f tën nan i Bôg pomãže. - (Zelêne brîge) - 2

isključni: *sōmo*

Në bon, nè bon ga vřnof, sōmo bôn rëkof te fãla. - (Rëp na pjësmè) - 1

Devedëset na rōbe bële, na rōpçake, hlãçah, mãjcah, sōmo me ni jōš na çele. - (Devedëset) - 1

objektna reč. - *kãj*

Në znan kãj je iše pîsalo va knjîge. - (Jãnko Raščupãnko) - 1

odnosna reč. - *kãj*

Ûnu kãj nosîmo, za cërkof je dâr. - (Divjãke) - 1

Ûnu kãj je tãko lîpu, jãku krãtko ðura. - (Vãtrogasna zãbava) - 1

vremenske - *kã*

Kã sëno va rôkah nôsiš, bōme te fãnjske pîka. - (Grabet seno) - 1

Dã me je vîdet tō bōžje çûdo prëk nëgo v grōblje nãjden se stãni. (Přvè ãuto f sële) - 1

uzročne - *zãkaj*

A tîsteme vrãge je smëtala zãkaj je bële lepa, visoka, srëbrnega ðka. - (Brëza i vrãk) - 1

načinske - *kò da*

Iz Zàgreba je prìšla bēba kò da je pàla iz nēba. - (*Bēba ŷa stàkla*) - 1

Īnega dāna òna je nestāla kò da je rāvnu va zēmljo pròpāla. - (*Īna knjīga*) - 1

UZVICI

Uzvici izražavaju kao i u standardnom jeziku najrazličitija duševna stanja, zapovijed, oponašanje i slično

Mā, kakòva prīča, grēmo skròjs do Liča dēlat snēgoviča - (*Dogovārjanje*) - 1

Īna je mjāukala mjāu, drūga je vāukala vāu. - (*Māčkare*) - 1

I ònda se spūsčat i krīčat: hòp-sa-sa! - (*Jākofčef kot*) - 1

Māma je mrmjlāla: ‘Lēj, kakòva škòda. - (*Māđarske cigānē*) - 1

Īve vèčput vèči: cē-ge, cē-ge, dē-dē. - (*Tanburaše*) - 1

RJEČNIK

ājde čest. idi, kreni

āl, āle - ali

ānjgel - anđeo

asperīn - aspirin

bājer - velika lokva vode, jezero

bār, bāren - barem

barāba - nepošten, loš čovjek

bāt se - būjin se, būjiš se; gl. pr. *bāf,*

bāla - bojati se

bēlo prid. - bijelo

bēlo - bit

bēljet prez. *bēljen* i *bīljin;* gl. pr. *bēljof,*

bēljela - bijeliti

bēs, bēz prij. - bez

bēžat prez. *bīžin, bīžiš,* gl. pr.: *bēžaf, bežāla,*
- bježati

be - bih, bi bi, bismo, biste, bi

bīf - bit

birtīja - gostionica

bīt prez.

a) *sôn, sē, jē, smô, stē, sô*

b) *bôn, bôš, bô, bômo, bôšte, bôjo;* gl.

pr. *bīf, bēla, bēlo*

bīžin - bēžat

bljīze (pril. i prij.)- blizu

bljīš komp. - bliže

bljūza - bluza

bljūzgaveca - bljuzgavica

bðčeca dem. - mala boca, bočica

bôlan, bôlna - bolestan

bðlj - bolje

bðme l. pril. - uistinu, 2. čest. - da, dakako

bômo - bit

bôn - bit

borovīce - borovnice

bôš - bīt

Brôd - Brod na Kupi

břš - komp. pril. *břzu* - brže

bržēje, břzu - brže

cēf, cēla prid. - cio, cijela

cēpat prez. *cēpan, cēpaš;* gl. pr. *cēpaf, cēpala*
- cijepati

cērkof, ž. G j. *cerkve* - crkva

cērква (G j. *cerkve* - crkva

čīdit, prez. *čīdin, čīdi* gl. pr. *čēdof, cidīla* -

cijediti

- cjà* - tamo
čùk, cuga G mn. *cùgof* - vlak
čùkrac G j. *cùkraca*, G mn. *cùkracof* - bombon
cvětje (im. zb.) - cvijeće
čakat preze. *čakan, čakaš*: gl. pr. r. *čakaf, čakala* - čekati
čemerika G j. *čemerike*; G mn. *čemerik* - mrazovac
čěsa arh. - G zamj. *kaj* - čega
čes, čez - kroz
čěsat prez. *čěšen, čěšeš*; gl. pr. r. *česaf, čěsala* - češljati
čô, čěš, čě, čmò, čěšte ili *čtē, čějo* prez. bez inf. htjeti, hoću, hoćeš ... - ču, čes, će, čemo, čete, će
čmò - vidi čo
črěšnja ž. G. mn. *črěšnj* - trešnja
črěvo G. mn. *črěf* - crijevo
čřf G. mn. *čřvof* - crv
čřka G. mn. *čřk* - crta, bilješka
čřn pridj. - crn
čřnac G j. *čřnca*, G. mn. *čřncof* - crnac
Čřna hlôja - naziv šume iza Kupjaka
Čřně kâl - srednji dio Kupjaka
čřneca Gj. *čřnece* - crna zemlja
čřnjâfka G. mn. *čřnjâfk* - masnica
dâmuh pril. *gremo damuh* - idemo kući
dâljl komp. pril. *děleč* - dalje
daš 1. prez. gl. *dât*
 2. G j. *dažja* - kiša
 1. *Dâš me knjigo?*
 2. *Dâš je jâku pâdaf.*
dât prez. *dân, dâš, dâ, dâmo, dâšte, dâjo*; gl. pr.: *dâf, dâla* - dati
dâvat inf. - prez. *dâvan i dâjen, dâvaš i dâješ*, gl. pr. rad.: *dâvaf, davâla* - davati
děkle G j. *deklêta*, G mn. *děklet* - djevojka
dělat - raditi
děleč pril. - daleko
dělo G mn. *del* - rad, posao
dět - prez: *dēnen, dēneš* gl. pr. *dđf, dēla* - staviti
děvat, prez. *dēvan, dēvaš*, gl. pr. r. *dēvaf, dēvala* - stavljati
děljit prez. *děljîn, děljîš*, gl. pr. r. *děljof, dëljîla* - dijeliti
Divjâke - selo izvan Lujzinske ceste u šumi, nekadašnja župa
divânet prez. *divânen*, gl. pr. r. *divânof, divânela* - razgovarati
do 1. zamj. - tko, 2. prij. - do
 1. *Dô te je dâf ta recèpt?*
 2. *Al se bô tâncalo dđ dvanâjste vûre!*
dogovârjanje - dogovor
dôhtor G j. *dôhtorja*, N mn. *dôhtorjē i dôhtorē*, G. mn. *dôhtorjef i dôhtorof* - liječnik
dopûdan pri. - prije podne
dôst pril. - dosta
dôste pril. - mnogo
dôtač prez. *dotâknen, -eš*; gl. pr. r. *dotâknof, dotâkla* - dotaknuti
dotîcat inf. prez. *dotîčen, -eš* - doticati
dřfce G mn. *dřfc* - drvce
drûkat prez.: *drûkan* ili *drûčen*; gl. pr. r. *drûkaf, -ala* - dojavljivati laktom
dřmat - tresti
dřvje sr. r. zb. - drveće
dřk, duga prid. komp. *dužje, -ja* - dugačak
dûle pril. - dolje
dûma pril. - kod kuće
dûžje - v. duk
dûrat - trajati
ěmet prez.: *ěman, ěmaš*, gl. pr. r. *ěmof, ěmela* - imati
ěna l. jedna, broj
 2. neka, nekakva; neodr. zamj.
 1. *Dobîla, sôn ěno knjigo.*
 2. *Ěne žěnske so popěvale.*
fâla - hvala
fâljet prez. *fâljen, -eš, -gl. pr. r. - fâljlif, -la* - hvaliti
fâljit prez. 3. jd. - *fâlji*, gl. pr. r. *fâljlif* - nedostajati
famûlija ž. - obitelj
fânt G mn. *fântof* - momak

- fantičak* m. G mn. *fantičkof* - dječak
fânj pril. - prilično
fânske pril. “
fârba G mn. *fârb* - boja
fârbat - bojati
fâžon - grah
fêla G mn. *fêl* ž. - vrsta
fêrije - praznici
fkrâst prez. *fkrâden*, -eš, gl. pr. r. *fkrâf*,
fkrâla - ukrasti
frâjla G mn. *frâjl* - gospođica
fprêk 1. pril. - preko, 2. prij. - preko
 1. *Prošle smo fprêk*.
 2. *Prošle smo fprêk cêste*.
frîžak, *frîška*, prid. - svjež, -a
frtalj - četvrt
fřikat prez. *fřičen*, -eš; gl. pr. r. *fřikaf*, -la -
 uglavljavati
fřijanjanje - klizanje
fřirman G mn. *fřirmanof* - kirijaš,
 prevoznik
gajba G j. *gajbe*, G mn. *gajb* - krletka
glasnu pril. - glasno
glîh pril. - upravo
golida G j. *golide*, G mn. *golid* - napoj za
 blago
goveje prid. - goveđe
gren, *greš*, *gre*, *gremo*, *grešte*, *grejo* ili *gredo*
 - idem, ideš, ide, idemo, idete, idu
 1. *Mi grêmo na pôt.*, *gremo* - prezent
 2. *Gremo na pot!*, imperativ - Pođimo!
grifeljč G mn. *grifeljčof* - pisaljka za pločicu
grincajgof prid. - od zelenja
grt, *grda* prid. komp. *grje* ili *grdeje* - ružan
grop G j. *groba*, G mn. *grobof* - grob
grozit se inf. prez. *grozin se*, -iš; gl. pr. r.
grozof se, *grozila* - prijetiti
guri oginj - gori vatra
halja G mn. *halj* - haljina, oprava
hasnet prez. *hasnen*, -eš; gl. pr. r. *hasnof*,
hasnela - koristiti
hbit gl. pr. trpni, gl.pr. radni: *hbif*, *hbila* -
 ubiti i ubijen
hiša G mn. *hiš* - kuća
- hinber* G j. *hinbera* - malinovac
hlače G mn. *hlač* - hlače i gaće
hloja G mn. *hloj* - crnogorično drvo
hmaknet prez. *hmaknen*, -eš, gl. pr. r.
hmaknof, *hmaknela* - maknuti, svr. gl.
hmicat prez. *hmičen*, -eš, gl. pr. r.
hmicaf, -la - micati, nesvr. gl.
hmirat prez. *hmirjen*, -ješ, gl. pr. r. *hmiraf*,
 -la - umira ti
hmret gl. pr. r. *hnrof*, *hmrla* - umrijeti
hmivat prez. *hmivan*, -aš, gl. pr. r.
hmivaf, *hmivala* - umivati
hodit prez. *hodin*, -iš gl. pr. r. *hodof*, *hodila*
 - hodati
hote uzvik za poticaj - ajde
Hote lûčat zemljo!
hramat prez. - šepati
hrbat G j. *hrpta* G mn. *hrptof* - leđa
hrbunjc G.j. *hrbunjca*, G mn. *hrbunjčof*
 - maleni kup izrovane zemlje poput
 krtičnjaka
hrga G mn *hrg* - kvrga
hripat prez. *hripljen*, *hriplješ*. gl. pr. r.
hripaf, *hripala* - jako kašljati
hruška G j. *hruške* G mn. *hrušak* - kruška
il, *ile* - ili
ih - vidi: oni
in - vidi: oni
iskat prez. *iščen*, *iščeš*; gl. pr. r. *iskaf*, *iskala*
 - tražiti
isprva - najprije
iše - još
izdeleč - izdaleka
jadit se prez. *jadin se*, -iš, gl. pr. r. *jadof se*,
jadila se - srditi se
 1. *jadnu* - srdito
 2. “ - bijedno
jafkat prez. *jafkan* i *jafčen*; gl. pr. r. - *jafkaf*,
 -la - jaukati
ja, *mene* ili *me*, *mene* ili *me*, *mene* ili *me*,
o mene, *s mano* - ja, mene, me; meni,
 mi; mene me; o meni, sa mnom
Jefšova mlaka ili *graba* - močvare u proljeće
 ispod željezničke postaje Kupjak

- jesen 1. G j. *jesena*, G m. *jesenof* - jasen
 2. ime godišnjeg doba
 1. *Prošlo bo listje i jesen ostaf...*
 2. *A jêsen bo prišla prava, već se listje klima*
jest prez. *jen, ješ, je, jemo, jeste, jedo* -
 jedem, jedeš, jede ... gl. pr. r. - *jof* - jela
jof - vidi *jest jokan* pre. *jôkan, -aš*; gl. pr. r. *jôkat*, prez. *jôkan, -aš*, gl. pr. r. *jôkaf*,
jokala - plakati
jutre pril. - sutra
južna - ručak
ka vez. - kada
kaj upitno-odn. zamj. N j, G *čega* ili *česa*,
 D *čene*, A *kaj*, L o *čene*, I š *čen* - što,
 čega, čemu, što, o čemu, s čim
Kafče las - gornji dio Kupjaka
kalat vodu prez. *kalan, -aš*, gl. pr. r. *kalaf*,
kalala - grabiti vodu nečim
kamanje - kamenje
kan pril. - kamo
karanje - svađa
karjola G j. *karjole*, G mn. *karjol* - tačke
kê pril. - gdje
kegod - gdjegod
kêbrê G mn. *kebrof* - hruštevi
kevdr G mn. *kevdrof* - spremište
 u podrumu (za hranu)
klačet prezent: *klačen, -eš*; gl. pr. r. - *klačof*,
klačela - trpati (sijeno)
klđšč G mn. *kloščof* - krpelj
ko - kao
kol, kole prij. - kraj, oko
kobof G mn. *koblof* - kabao
kofc G mn. *kofcof* - kolac
komarje G mn. *komarjef* - komarci
koštat - stajati u novcima
krebljast, krebljaf prid. - kvrgav
krf G j. - krvi - krv
kronpr G j. *kronperja* - krumpir
kronperica - palenta s krumpirom
kufca G mn. *kufc* - kolica
kula G mn. *kul* - zaprežna kola
kulko, kuliko - koliko
kumaj - jeđve
kupnike G mn. *upnikof* - pečurke
lâčan, lačna /pridj. - gladar
ladlj G mn. *ladljof* - ladice, pretinac
lâhak, lahka /pridj. komp. *lažje* - lagan
lahku pril. komp. *laš* ili *lažje* - lako
lajna G mn. *lajn* - uzica za psa
lane - prošle godine
lasi G mn. *lasi* - kosa, vlasi
leč gl. pr. r. *legof, legla* - leći, svr. gl.
lej - gle
ležat prez. *ležin, -iš*; gl. pr. r. *ležaf, ležala* -
 ležati
ličace G mn. *ličac* - lice
lipu pril. komp. *lepje* i *lepše* - lijepo
lizaljka G nm. *lizalj* - lizalica
lof, lova - lov
lojtre G mn. *lojtr* - ljestve
lovenca G mn. *loven* - manji stog sijena
lučat prez. *lučan, -aš*; gl. pr. r. *lučaf, lučala* -
 bacati (nesvr. gl.)
luknja G. mn. *luknj* - rupa
mačkare - poklade
mahan prid. komp; *manje* - malen
mājca G mn: *majc* - vesta
makljan prid., komp: *makljaneje* - vrlo
 malen
maljn G mn. *maljnof* - mlin
marijaš G j. *marijaša* - vrsta kartaške igre
maša G mn. *maš* - sv. misa
mašljak G mn. *mašlja* kof - mašna
mehak, mehka prid., komp: *mežje* ili
mehkeje - mekan
meret gl pr. r: *merof* - mjeriti
merit gl pr.r: *merof* *merila* - miriti
merne G mn. *mernof* - mrkva
mesto G m. *mest* 2. prijed. - umjesto
 1. *Tan in je najbolje mesto.*
 2. *Prošof je mesto mene.*
morbit pril. - možda
moren, moreš, more, moremo, morešte
morejo - prezent (Inf. ne postoji.) -
 mogu, možeš, može, možemo, možete,
 mogu

more 1. *morje* - more 2. prez. - može
 1. *I more je plave boje.*
 2. *Una na pode ne more bit moja.*
morce G mn. *morcof* - naušnice
možake G mn. *možakof* - alraune
mrva, mrveco - malo
mrveca G mn. *mrvec* - mrvica
mravinc G mn. *mravincof* - mrav
mřžof - mřzla, prid., komp. *mrzljje* -
 hladan
naenput - najednom
najt prez.: *najden, najdeš*; gl. pr. r. *našof,*
našla - naći
namakat prez.: *namačen, -eš*; gl. pr. r:
namakaf - moćiti
našnjofat gl. pr. r. *našnjofaf, našnjofala* -
 namirisati, otkriti
nazaj - natrag
nečirje - nečije
negdo - netko
negdar - nekada
nekaj - nešto
nekarte - nemojte
nekat, nekad - nekada
negdr - negdje
nič - ništa
ničirje - ničije
ničkoriste - propao čovjek
nigdar - nikada
nikamr - nikuda
nisko pril., komp: *nižje i niš* - nisko
nišče - nitko
nizak, niska prid., komp. *nižje* - nizak
noft G mn. *noftof* - nokat
notre - unutra
novac, nofce G mn. *nofcof* - novac, novci
njeje - njezino
njiho - njihovo
njin - vidi: on
njime - “ oni
nje - “ ona
obahajat - obilaziti
obleč se prez.: *oblečen se, -eš*; gl. pr. r.
 - *oblekof, oblekla*; imper: *oblece se* -

obući se svr. gl.
obleka G mn. *oblek* - odjeća
oblekevat se prez.: *oblekevan se, -aš*; gl. pr. r.
oblekevaf se - oblačiti se
oča G mn. *očetof* - otac
očale G mn. *očal* - naočale
odvržen gl. pr. trp. - odbačen
ofca G mn. *ovac* - ovca
oginj G mn. *ognjof* - vatra
olie G. j. *olja* - ulje
oljupke G mn. *oljupkof* - ljuške, lupine
on zamj. N *on*; G *njega, ga*; D *njême, me,*
mu; A *njega, ga*; L *o njême, I š njin*
ona zamj. N *ona*; G *nje, je*; D *nje*; A *njo,*
jo; L *o nje*; I *š njo*
one, one zamj. N *one, one, una*; G *njih. ih*;
D njin, in; A *njih, ih*; L *o njime*; I *š*
njime
 a) *Ja viden somo njo.*
 b) *Š njo se igrat ne treba.*
opče - upće
osof G mn. *oslof* - magarac
othajat - odlaziti
otkot - otkuda
otot - odavde
pajdašica G mn. *pajdašic* - prijateljica
paper G mn. *paperjef* - papir
paša - ispaša
pazet gl. pr. r. *pazof, pazela* - paziti i
 pamtiti
peč G mn. *peči* - peč
peč prez.: *pečen, -eš*; gl. pr. r. *pekof, pekla*;
 gl. pr. trp. *pečen*; imper. *pece* - peći
 a) *Pečen povatico.*
 b) *Prve kronpr pečen*
pejt prez.: *pen, peš, pe, pemo, pešte, pejo* -
 ići, poći
pemo - vidi: pejt
pen - vidi: pejt
pesa G j. *pese* - repa za blago/krave,
peške - pješice
peteh G j. *petêha* mn. *petehof* - pijevac
pijafka G mn. *pijafk* - pijavica
pika Gmn. *pik* - točka, piknja

pinjeze G mn. *pinjezof* - novci
 pišće G mn. *piščet* - pile
 plehnat - limen
 pobirat gl. pr. r. *pobiraf*, -la - brati, pobirati
 pobrat prez. *poberen*, -eš, gl. pr. r. *pobraf*,
 -la, - pobrati
 počrknet - zabilježiti
 počrnet - pocrnjeti
 počnet, počet, gl. pr. r. *počnof*, počef, počela
 - početi
 pogasnet - ugasiti
 polahke - polako
 polak - pokraj
 pole - poslije
 pometat - mesti
 popefka - G mn. *popèfk* - pjesma
 popuđan - popodne
 poređen, poredna - zločest
 posof G mn. *poslof* - posao
 posodje - posude
 posot - posvuda
 postole G mn. *postolof* - cipele
 pošljušat - poslušati
 pošnjofat - pomirisati
 pot G mn. *potof* - put
 2. prijedlog - rod
 3. G mn. *podof* - pod
 1. *Mi grêmo na pôt.*
 2. *Ólofka se pôt knjîgo skrîla.*
 3. *Môrbit je tvoja ðlofka na pôt pâla?*
 potčrknet - podcrtati
 pozâbet - zaboraviti
 pozabljivost - zaboravljivost
 požrđet - staviti žrd na voz sijena
 př - kod
 prâsac G mn. *prascof* - svinja
 prašat - pitati
 prehâjat - odlaziti
 přek - prije
 prhâjat - nadolaziti
 prekobřčen - prevrnut
 překšćera - prekjučer
 převeć - previše
 přgnit se prez.: *přgnîjen se*, -ješ; gl. pr. r.

přgnif, *přgnîla* - sagnuti se
přgnîvat se - saginjati se
 přijamne - ispit nakon 4 . razr. pučke škole
 přišč G mn. *přiščef i přiščof* - prišt
 přit - prez.: *přiden*, -eš; gl. pr. r. *přišof*,
přîšla; imp. - *přide* - doći
 prkôpčat - prikopčati
 prlêtet - doletjeti
 přnest - donijeti
 přôjt prez.: *přôjden*, -eš; gl. pr. r. *přôšof*,
přôšla; imp.: *přôjde* - otići
 přôč - uzvik tjeranja
 prtiskat prez.: *prtîščen*, *prtîščeš*; gl. pr. r.
prtiskaf, -la; gl. pr. trpni: *prtîšnjen* -
 pritiskati
 přšič G j. *přšič* - suhi snijeg
 prvôščet prez.: *ja se prvôščen*, -eš, gl. pr. r.
prvôščof, *prvôščela* - priuštiti
 pû - po
Kâj se přîšof pû me ?
 pûdan - podne
Přîšle bômo kôle pûdan. (G)
Pret pûdan pên na njivo. (A)
 pûnik G mn. *pûnikof* - veća zaimača
 pûšcat - puštati
 pûštr G mn. *pûštrof* - jastuk
 râdu pril. komp. *râj ili râjše* - rado
 raj - raj
 1. *râj gremo na rôge.* (pril.)
 2. *sanjdjo râj.* (im.)
 râjfnik G mn. *râjfnikof* - dimnjak
 râzbit prez.: *râzbijen*, -ješ, gl. pr. r. *râzbif*,
 -la, gl. pr. trpni - *râzbit* - razbiti
 razðmet - prez.: *razðmen*, -eš, gl. pr. r.
razðmof, *razomêla* - razumjeti
 řdeć - crven
 řjaf, rjava - smed i hrđav
 řtićak G mn. *rtićkof* - naziv njive
 řivat prez.: *řivljen i řivan*, *řivlješ i řivaš*; gl.
 prid. r. *řivaf*, *řivala* - gurati, rivati
 řôgljat prez.: *řôgljan*, -aš; gl. pr. r. *řôgljaf*,
řôgljala - lupati
 rôka G mn. *rôk* - ruka

- røjen* - rođen
røpćak G mn. *røpćakof* - rupčić, maramica
røžeca G mn. *røžec* - cvijetak
sâ 1. zamj. - sva, sav, 2. pril. - sada
 1. *A sâ so se deca već smejàla.*
 2. *Sâ gre va pøve rãzred.*
sãbo - vidi: sebe, se
sãgdr - svuda
sakaj zamj. - svašta
sãkan pril. - svuda
sãkot pril. - posvuda
sãne ž. G mn. *sãn* - saonice
sasma - posve
se 1. zamj. - sve
 2. prezent pom. gl. *bit* - si
 3. povr. zamj. - se
 1. *Sê smo naøpak oblêkle.*
 2. *Ti se me ðlofko fkrãla.*
 3. *Sãke pãze na se.*
sêbe, se povr. zamj. G *sêbe, se*, D *sêbe se*,
 A *sêbe se*, L *o sêbe*, I *sãbo* - sobom
sêdet prez. *sìdin*, -iš, gl. pr. r. *sêdof*, -la, gl.
 pril. sad: *sêdeč* - sjediti
sêst prez. *sêden*, -eš; gl. pr. r. *sêf*, *sêla* - sjesti
sê neodr. zamj. - N *sê*, G *sìga*, D *sìn*, A *sê*,
 L *o sìn*, I *sìme* - sve
sî neodr. zamj. N *sî*, G *sìh*, D *sìn*, A *sê*, L *o*
sìh, I *sìme* - svi
sìga - vidi: si
sìh - vidi: si
sìn “ si
sìdmar - dječja kartaška igra
slêč prez. *slêčen*, -eš; gl. pr. r. *slêkof*, *slêkla*
 - svući
slðvo G mn. *slðf* - slovo
smêron pril. - stalno
smêt prez. *smên*, *smêš*; pr.r. *smôf*, *smêla* -
 smjeti
snôče pril. - sinoć
sðmo - samo, ma ne
spê - opet
sprôte - usput
spêč prez.: *srêčen*, gl.pr.r. *spêkof*, *spêkla* -
 ispečí
spûšcat - spuštati
spraševat - ispitivati
spodãse - nizbrdice
stãt prez.: *stùjin*, *stãnen*, *stùjiš* i *stãneš*; gl.
 pr. r. *stãf*, *stãla* - stajati; ustati
stêlja im. ž. r. N j. - G j. *stêlje* - paprat
strêha G mn. *streh* - krov
stu - sto
svêdr G mn. *svêdrof* - izvijač
svítak G mn. *svítkof* - podmetač
šãjar G mn. *šãjarof* - sjenik
šçãp G mn. *šçãpof* - štap
šçêra - jučer
šçi G mn. *šçeri* - kći
šeníca - pšenica
šìntar G j. *šìntara* ili *šìntarja*, G mn.
šìntarof ili *šìntarjef* - živinar
šìrok prid.. komp. *šìrje* - širok
škãrje plur. tantum - škare
škrãbljca G j. *škrãbljce*, G mn. *škrãbljc* -
 škrabica
škrnìclj G mn. *škrnìcljof* - papirnata vrećica
šnajderãj G mn. *šnajderãjof* - krojačnica
špôtat, prez. *špôtan*, -aš, gl. pr. r. *špôtãf*,
špôtala - grditi i rugati se
šrãjtuk G mn. *šrãjtukof* - novčanik
štãcija G mn. *štãcij* - stanica
štãla G mn. *štal* - staja
štênge G mn. *štêng* - stepenice
štêrnja G mn. *štêrnj* - bunar
štíva G mn. *štív* - red složenih drva
štrêka G mn. *štrêk* - želj. pruga
Šùšak - Sušak, dio grada Rijeke
šùšet - sušiti
tã - taj, ta,
 1. *Tã člòvik nì dðbar.*
tãca G mn. *tãc* - poslužavnik
tãljar G j. *tãljara* ili *tãljarja*, G mn. *tãljarof*
 ili *tãljarjef* - tanjur
tãn pril. - tamo
tãncat - plesati
tãška G mn. *tãšk* - torba
têč prez. *têčen*, -eš; gl. pr. r. *têkof*, *têkla*,
 imper. *têce*, *têcete* - trčati

- têden* im. m. r. N j.- G j. *têdna*, G mn. *têdnof* - tjedan
têžak, *têška* prid. kompar. *têžje* - težak
tîca G mn. *tîc* - ptica
tôpaf, *tôpla* prid. - topao
tôt - ovuda
tôf, *tla*, *tlò*, *tlè*, *tlà* - gl. pr. r. - htio, htjela, htjelo, htjeli, htjele, htjela
třt, *třda* prid. komp. *třdêje* ili *třje* - tvrd
tûde - također
tujîna - tuđina
Tûške lās - veliki proplanak iza šume u Kupjaku
ûku G j. *ûka*, N mn. *ûci*, G mn. *ûk* - oko
Z ròko se pokrîva ûku. (A)
Mòrbit ga je řpak nêkaj v ûke bôlo. (L)
ûnud ili *unut* pril. - onuda
ûnjcat, prez. *ûnjcan*, -aš, gl. pr. r. *ûnjcaf*, *ûnjcala* - njihati
ûrlap G mn. *ûrlapof* - dopust
vâdet prez. *vâden*, -eš, gl. pr. r. *vâdof*, *vâdela* - učiti
vâlĵda - možda
vâlĵe ili *vâlĵen* - odmah
vêdret prez. *vêdren*, -eš; gl. pr. r. *vêdrof*, *vêdrêla* - udariti
vâvik pril. - uvijek
vêkr G mn. *vêkrof* - budilica
vêĵa G mn. *vêĵ* - grana
vên pril. - van
vênih - vani, napolju
vêtr G mn. *vêtrof* - vjetar
Vêzem G j. *Vêzma* - Uskrs
vî, *vàs*, *vân*, *vàs*, *o vâme*, *s vâme*, - vi
vihâdlj G mn. *vihâdljof* - raščupani kupus koji još nije oformio glavu
vîtlj G mn. *vîtljof* - uredno složene daske s proredom kao uspravljena kutija
vĵet prez. *vĵemen*, -eš; gl. pr. r. *vĵef*, *vĵela* - uloviti
vlêč prez. *vlêčen*, -eš; gl. pr. r. *vlêkof*, *vlêkla*; imper. *vlêce*, *vlêcete*; gl. pr. t. *zvlêčen* - vući
vôgof G mn. *vôglôf* - ugao
vôs m. G j. *vòza*, G mn. *vôzof* - voz, natovarena kola daskama, sijenom ili sl.
vôzak, *vôska* prid., komp. *vôžje* - uzak
vôzet prez. *vôzin*, -iš, gl. pr. r. *vôzof*, *vozila* - voziti
vôzljat - vezati uzlove, praviti uzlove
vôzof G j. *vôzĵla*, G mn. *vôzĵlof* - uzao
1. *Vozof je kufca.* gl. pr. r.,
2. *Napravof je vozof na lajne.*
vřč prez. *vřžen*, *vřžeš*; gl. pr. r. *vřgof*, *vřĵla*; gl. pr. trp. *vřžen*, imper. *vřze*, *vřzete* - baciti
1. *Ako je vřžen, pâla bô na cêsto.* - prezent
2. *Stâre svîtak je vřžen.*, gl. pr. trp.
vřnet prez. *vřnen*, -eš; gl. pr. r. *vřnof*, *vřnela*; imper. *vřne* - vratiti
vřôč prid. komp. *vřôčeje* - vruć
vûho G mn. *vûh* - uho
vûra G j. *vûre*, G mn. *vûr* - ura, sat
vûrmohar G mn. *vûrmoharof* ili *vûrmoharĵef* - urar
vûsta G mn. *vûst* - usta
vûtra pril. - ujutro
zâbadaf - uzalud, badava
zâgnĵest prez. *zâgnĵeten* -eš, gl. pr. r. *zâgnĵef*, *zâgnĵêla*, gl. pr. trp. *zâgnĵeten* - ugurati
zâjt prez. *zâjden*, -eš; gl. pr. r. *zâšof*, *zâšla* - zaći
zakaj 1. vezn. - jer, 2. pril. - zašto
1. *Nî gâ zâkaj je bôlan.*
2. *Zâkaj nise prišof?*
zadbajt prez. *zadbajden*, -eš; gl. pr. r. *zabâšof*, -la - zaobići
zdigêvat prez. *zdigûjen*, -ješ, gl. pr. r. *zdigêvaf*, -la - dizati
zđignet prez. *zđignen*, -eš, gl. pr. r. *zđignof*, *zđignela* - dići
zdôla pril. - odozdo
zđřmat - protresti

<i>zêť</i> prez. <i>zênen</i> , -eš; gl. pr. r. <i>zêf</i> , <i>zêla</i> , imper.: <i>zême</i> , <i>zêmete</i> ili <i>zênte</i> - uzeti	<i>žâklj</i> G mn. <i>žâkljof</i> - vreća od platna
<i>zêhat</i> - zijevati	<i>žâljet</i> - žaliti
<i>zgûbet</i> prez. <i>zgûben</i> ili <i>zgûbin</i> , gl. pr. r. <i>zgûbof</i> , <i>zgûbila</i> ili <i>zgûbila</i> - izgubiti	<i>žbûla</i> - crveni luk
<i>zlêtet</i> prez. <i>zlêtin</i> , -iš; gl. pr. r. <i>zlêtof</i> , <i>zletêla</i> - izletjeti	<i>žênje</i> , <i>ženja</i> prid. - žedan, -dna
<i>zljfka</i> - vrsta jela	<i>žlêb</i> G mn. <i>žlêbof</i> - žlijeb
<i>zvêna</i> pril. - izvana	<i>žřd</i> G j. <i>žřdi</i> , G mn. <i>žřdi</i> - dugački trupac koji se stavlja na dovršeni voz sijena i dobro priveže
	<i>žrjâfka</i> G mn. <i>žrjâfk</i> - žeravica

THE KUPJAK TONGUE (II)

Morphological characteristics

By Đurđica Asić-Klobučar, Zagreb

Summary

The subject of this paper is the Kupjak tongue morphological characteristics description, with verses attached thereto as examples written by the paper's author. The first part of the project (phonological characteristics of the Kupjak tongue) was published in the Kaj magazine XXXIX, No. 4(2006.).

The Kupjak village is situated in the Gorski kotar between Skrad, Ravna Gora and Delnice.

The Kupjak tongue is also spoken in the neighboring villages: Leskova Draga and Šije. There is great resemblance between the Kupjak tongue and the tongues spoken in the surrounding settlements.

Key words: the Kupjak Kajkavian tongue, Gorski kotar, morphological description